

Sangen ihmeellistä oli näin ollen, että juuri kun saavuin Apajajärveltä, jossa lopullisesti olin tullut vakuutetuksi yllämainitusta erehdyksestä, näin läheisessä Ainalinjärvessä (27. VI. 1916) kaksi allia, nähtävästi melkein täydellisesti kesäpukunsa vaihtaneita koiraita. Pesikö lintu täällä, siitä ei mainitun havainnon perusteella voi päästä selvyiteen. Joka tapauksessa oli havainto merkillinen kohtalon oikku.

Oidemia nigra (L.), merilintu, ja *Oidemia fusca* (L.), pilkkasiipi. Molemmat linnut pesivät jotenkin runsaslukuisina useissa Haapaveden järvissä.

Rissa tridactyla (L.). — Kolmivarpainen lokki. Loppu-talvella 1914 näki rehtori K. O. Reinilä Raahen kaupungin edustalla kalalokin näköisen lokkilinnun lentelevän. Seuraavana päivänä tuotiin hänelle lähiseudulla kuolleenatavattu kolmivarpainen lokki.

Podiceps cristatus (L.). — Silkkikuikka. Postinhoitaja A. Ahon selitysten mukaan lienee tämä laji tavattu Reisjärvellä.

Podiceps griseigena (Bodd.). — Harmaakurkku-uikku. „Ketara“ l. „isompi ketara“ (Saloinen), „merihärkä“, „rääky-lintu“ l. „rääkylintu“ (Reisjärvi), „rääkky“, „rääkylintu“, „marakatti“ (Haapavesi), kuten monet kansan antamat, halveksimista osoittavat nimet kuuluvat, pesii edellä mainituissa paikoissa, varsinkin Reisjärvellä ja Haapavedellä, huomattavan lukuisasti. Kansan antamien tietojen mukaan olisi sen lukumäärä viime aikoina lisääntynyt.

Podiceps auritus (L.). — Mustakurkku-uikku. Kesäkuun 19 p:nä 1916 tapasin Sievissä Pesänevalla, joutsenenpesälammikossa parin tätä uikkulajia. Myös Saloisissa lienee „pienempi ketara“ tavattu.

Amanuens Richard Frey inlämnade för publikation: **Entomologiska anteckningar från norra Savolaks.**

Mera ingående undersökningar av den allmänna sammansättningen hos insektfaunan i någon enskild trakt inom vårt land ha hos oss ännu icke sett dagen. Icke heller ha några undersökningar publicerats, vilka skulle behandlat nä-

gon speciell, lättare begränsad ståndort enligt de vida och säkerligen fruktbärande synpunkter, vilka professor K. M. Levander framlade på ett av Sällskapetets möten år 1914 („Om undersökning av ett torvmarksområde ur topografisk-faunistisk och ekologisk synpunkt“, Medd. Soc. pro F. et Fl. Fenn. 40, s. 107—114). Nyttan av dylika undersökningar är självklar, främst på grund av det fördjupande av den rena samlarverksamheten och iakttagelseförmågan de medföra. Till och med enbart en sammanställning av de insektarter, vilka under årens lopp insamlats exempelvis i Helsingfors stads närmaste omgivningar, vore av stort intresse för kommande forskning, i det en dylik förteckning bleve ett vittnesgillt dokument över faunans förändring, i detta fall närmast i negativ riktning, på ett bestämt område.

När jag i det följande i korthet redogör för några entomologiska exkursioner under en sommarmånad i norra Savolaks, huvudsakligen i Kuopio stads omgivningar, sker detta främst med tanke på att, såsom ovannämnda exempel ådagalägger, sådana lokala insektförteckningar kunna vara av en viss nytta, även om de äro bristfälliga och flyktiga. Denna redogörelse avser nämligen på intet sätt att giva en helhetsbild av insektfaunan i dessa trakter, utan utgör endast en sammanställning av några dagboksanteckningar och av data vunna vid bearbetning av det hemförda, mer anmärkningsvärda och „sällsyntare“ insektmaterialet. Därtill kommer, att exkursionerna gjordes under en kurs för zoologiestuderande, vilken på initiativ av prof. K. M. Levander under juli månad 1916 föranstaltades i Kuopio, och vid vilken förf. gav handledning i insamling och bestämning av insekter. Det är naturligt, att denna författarens verksamhet inverkade på det eventuella vetenskapliga utbytet. Dessutom utmärkte sig exkursionsperioden genom ovanligt stark värme och torra.

I Kuopio-trakten ha tidigare talrika personer i entomologiskt avseende varit verksamma, bl. a. J. A. Palmén, C. Lundström, F. W. Woldstedt, E. Westerlund, R. Enwald, A. J. Mela, K. M. Levander, J. Sahlberg, R. Fabricius. Det ligger emellertid utanför planen

för dessa anteckningar att beakta de av nämnda personer gjorda fynden och iakttagelserna.

Innan jag övergår till själva anteckningarna, ber jag att på det varmaste få tacka professor J. Sahlberg för den hjälp han lämnat vid bestämmandet av några sällsyntare coleopterer, student W. Hellén för hans vänlighet att granska en del parasitsteklar samt student K. Abt, en av deltagarna i Kuopio-kursen, som välvilligt till mitt förfogande ställt en förteckning över de under exkursionerna iakttagna lepidoptererna och en del tenthredinider.

Den första, orienterade exkursionen företogs av alla kursdeltagarna gemensamt den 4 juli till ett mindre träsk, Vähä-Valkeinen i Alavo, strax söder om Kuopio stad. Härunder lades huvudvikten vid vattenfaunan och metodiken vid dess studium. Under håvning vid stranden erhöles i insektväg en hel del små vattenskalbaggar: *Haliphus lineatus*, *Hyphydrus ovatus*, *Hydroporus lineatus*, *Noterus crassicornis* och *Philydrus testaceus*. — Sluttande ned mot träsket utbredde sig några i full sommarblom stående, gräsrika och något sankt ängar, särskilt rika på höga, blommande *Anthriscus silvestris*-bestånd, *Salices*, *Alnus*- och *Rhamnus frangula*-buskar o. s. v. På dessa kunde de sankt ängarnas högsommarfauna i rätt typisk form studeras. Särskilt individrikt förekommo här den lilla kortvingade skalbaggen *Anthobium minutum* och några av våra vanligaste cantharider (*Cantharis nigricans*, *C. obscura*, *C. liturata*, *Rhagonycha limbata*) och elaterider (*Campylus linearis*, *Corymbites tessellatus*, *Agriotes obscurus* m. fl.) samt den lilla curculioniden *Rhamphus flavicornis*; på blommorna funnos *Phalacrus*- och *Meligethes*-arter, på buskarna *Orchestes salicis* och *O. saliceti* (på sälg), *Magdalis pruni* (på hallonbuskar), *Tetrops praeusta* (på brakved) samt *Cryptocephalus*-arter, ss. *exiguus* och *labiatus*, och den vackra nyckelpigan *Halyzia tigrina*. Skinnbaggarna hade ännu icke nått full art- och individrikt, utan anträffades endast *Miris holsatus*, *Plesiocoris rugicollis* och *Nabis ferus* i enstaka exemplar. Karaktärsinsekterna på ängen, liksom över huvud på all ängsmark,

utgjordes dock av diptererna. I stor mängd flögo här de små vårmyggorna *Bibio festinans* och *Dilophus femoratus* samt diverse små växt- och ängsflugor, hörande till familjerna *Anthomyiidae* och *Chloropidae* (*Egle* spp., *Chlorops speciosa*, *Oscinis frit* m. fl.), vidare våra vanligaste små empidider, *Bicellaria spuria*, *Empis pennipes*, *Hilara gallica* och *quadrivittata*, på buskarna rörde sig de flinka *Tachydromia*-arterna (*T. bicolor* och *fuscipes*) och *Hemerodromia raptoria*. En här talrikt förekommande, annars rätt sällsynt, östlig dipter var den stora, gula *Chrysopilus luteolus*, som flög omkring *Anthriscus*-stjälkarna. I samband med lokalens nära grannskap till vatten stod den rätt rikliga förekomsten av vapenflugarten *Hoplodonta viridula*, vars larv lever i vatten, ävensom av *Limnia unguicornis*, vilken älskar fuktiga platser. Av andra här insamlade dipterer må nämnas *Leptis scolopacea*, *L. lineola*, *Symphoromyia crassicornis*, *Dialineura anilis*, *Empis borealis*, *E. stercorea*, *Orthoneura erythrogonia*, *Pipunculus campestris* var. *ater*, *Palloptera saltuum* och *Stegana curvipennis*. Bland steklarna förekommo enstaka humlor och parasitsteklarna *Lissonota segmentata* och *Anomalon xanthopus* samt diverse tenthredinider (ss. *Cephus brachycercus*, *Tenthredopsis campestris*, *T. inornata*, *Tenthredo mesomelas*, *Pachyprotasis rapae*, *Allantus arcuatus*, *Eriocampa ovata*, *Macrophya 12-punctata*); av gräshoppor talrika, nästan fullbildade exemplar av den lilla gröna locustiden *Platycleis brachypterus*. Relief åt insektlivet på våra ängar ge de blombesökande dagfjärilarna och de andra insekter jagande trollsländorna; ibland de förra iakttogs under denna och följande dagar de flesta av våra allmännaste dagfjärilar, ss. hagtornsfjärilen (*Aporia crataegi*), kålfjärilen (*Pieris brassicae*), aurorafjärilen (*Anthocharis cardamines*), blåvingarna (*Lycaena semiargus* och *eumedon*), brunfläckiga pärlemorfjärilen (*Argynnis selene*), skogsgräsfjärilen (*Erebia ligea*), kamgräsfjärilen (*Coenonympha pamphilus*), berg-gräsfjärilen (*Pararge hiera*), luktgräsfjärilen (*Aphantopus hyperanthus*), stora ängssmygaren (*Hesperia sylvanus*) m. fl., av trollsländor sågos *Lestes sponsa* och *Agrion hastulatum*.

En enbart entomologisk exkursion företogs till Vähä-Valkeinen den 8 juli; härvid genomströvades ängarna ända upp till vattenborgen. Utom de redan omtalade insekterna observerades en hel del fytofaga skalbaggar, däribland några clythrider (*Gynandrophthalma cyanea* = *salicina*, *G. aurita*) och *Cryptocephalus*-arter (*Cr. morraei*, *Cr. octopunctatus* m. fl.), vidare den gultecknade *Malthinus flaveolus*, nyckelpigan *Coccinella distincta* och som en sannolikt tillfällig gäst på platsen *Sarrotrium clavicornis*. Även hemipterfaunan ökades med några arter, ss. lygaeiden *Cymus glandicolor* och de vanliga ängscapsiderna *Miris calcaratus*, *Leptopterna dolabrata*, *Rhopalotomus ater* och *Agalliaestes pulicarius*. Av diptererna återfunnos *Hoplodonta viridula* och *Chrysopilus luteolus*: bland nytillkomna arter må nämnas *Sargus cuprarius* och *iridatus* (vanliga å blad), *Tachista arrogans* (å trädstammar), *Myodina vibrans*, *Psila fimetaria* och *Calobata petronella* (i gräs). Även ett flertal parasitsteklar insamlades, däribland den egendomliga evaniiden *Gasteruption erythrostomum* och pimpliden *Lissonota clypeator*, och slutligen må nämnas den lilla, mörktecknade neuropteren *Micromus aphidivorus*.

Den 11 juli gjordes en entomologisk utflykt till några nedanom Puijo backe belägna småträsk, Mustalampi och Sammakkolammet, där vid hävning främst erhöles olika larver, bl. a. stora *Dytiscus*-larver, sannolikt tillhörande den på orten icke sällsynta *Dytiscus latissimus*, samt agrionid-, aeschnid- och libellulidlarver. Omkring träskan flögo talrikt våra vanligaste trollsländor: *Agrion hastulatum*, *Lestes*, *Aeschna juncea*, *A. grandis*, *Cordulia aenea*, *Somatochlora metallica* och *Sympetrum scoticum*. Dessutom insamlades en mängd fytofaga coleopterer, hemipterer och flugor (bland de sistnämnda den sällsynta, hos oss östliga guldbromsarten *Chrysops rufipes*) samt rovkärl *Crabro spinicollis*.

Följande dag (12 juli) gjordes den första längre entomologiska exkursionen till den tre å fyra km söder om Kuopio belägna, djupt inskurna vikbottnen av Siikalampi och trakterna där omkring. Till en början följdes den höga,

sluttande banvallen, nedanför vilken utbredde sig frodiga ängar med blommande *Hieracia*, *Leontodon hispidus* och *Crepis paludosa*. Här förefanns ett rikt insektliv på blommor och blad i det gassande solskenet. Bland fjärilarna må nämnas pärlemorfjärilar (*Argynnis aglaja*), guldingar (*Polyommatus hippothoë*), blåvingar (*Lycaena argus*, *semiargus*, *eumedon*, *astrarche*, *optilete*, *cyllarus*), metallvingesvärmare (*Procris staticis*), som flögo kring blommorna, medan omkring buskar och i skogsbrynen uppskrämdes talrika geometrider och småfjärilar (*Larentia montanata*, *L. autumnalis*, *Ortholitha limitata*, *Cabera pusaria* m. fl.). Jämte fjärilarna flög kring blommorna en mängd syrphider, ss. *Eristalis rupium*, *E. nemorum*, *Helophilus pendulus*, *H. lineatus*, *Xylota segnis*, *Chrysotoxum arcuatum*, *Baccha elongata*, *Sphaerophoria*-, *Syrphus*- och *Pipiza*-arter. I andra ärenden befunno sig här några jagande rovflugor, *Machimus atricapillus* och *Dioctria rufipes*, den senare en östlig art. Likaledes på jaktstråt anträffades den vackra rovstekeln *Crabro* (*Ceratocoleus*) *subterraneus*, vilken till proviant i sina bon samlade de på ängen talrikt förekommande småfjärilarna. Framträdande voro även några skalbaggar, särskilt de stora, gärna på blommande tistlar och umbellater sittande guldbaggarna (*Cetonia aurata*, *Potosia metallica*), humlebaggen (*Trichius fasciatus*), blombockarna (*Rhagium mordax*, *Brachyta interrogationis*, *Leptura tabacicolor*, *sanguinolenta*, *maculicornis*, *melanura*), fytofager (bl. a. de tidigare ej omnämnda *Luperus flavipes*, *Aphthona lutescens*, *Cryptocephalus flavipes*, *C. sexpunctatus*), heteromerer (*Mordella aculeata*, *Anaspis lateralis*, *A. arctica*), malacodermer (*Microcara testacea*, *Dolichosoma linearis*, *Cantharis*-arter, däribland den sällsyntare *C. rufotestacea* = *angularis*, *Podabrus alpinus*, *Mathodes brevicollis*) o. s. v. Vidare förekommo talrika bladsteklar, ss. *Cimbex femoralis*, *Trichiosoma latreillei*, *Tenthredo livida*, *T. colon*, *Taxonus agrorum* och *Loderus vestigialis*.

Bortom Siikalahti påträffades en synnerligen givande lundlokal på en sluttning mot norr med en rätt frodig växtlighet, bestående av lövträd, däribland lind, samt *Loni-*

cera xylosteum, yppiga hallonbusksnår, *Galium triflorum*, ormbunkar m. m. samt enstaka barrträd. Under ett längre uppehåll härstädes erhöles en hel del intressanta och delvis mycket sällsynta insekter, särskilt hemipterer och dipterer. Av de förra må nämnas de ymnigt på ormbunkar förekommande *Monalocoris filicis* och *Bryochoris pteridis* (den senare i både lång- och kortvingad form), vidare *Orthocephalus vittipennis*, *Plagiognathus arbustorum* samt de sällsyntare *Macrotylus cruciatus* och *Liburnia forcipata*. Om de här påträffade diptererna ger följande fullständiga artförteckning en föreställning: *Hilara gallica*, *H. pubipes*, *Tachydromia calceata*, *T. stigmatella*, *Chrysotus laesus*, *Callimya amoena* (typisk lundinsekt), *Aphiochaeta flava*, *Cordylura rufimana*, *Helomyza zetterstedti*, *H. olens*, *Limosina ferruginata*, *Neuroctena anilis*, *Dryomyza decrepita*, *Tetanocera elata*, *Lunigera chaerophylli*, *Sapromyza longipennis*, *S. quadricincta*, *S. rorida*, *Palloptera saltuum*, *P. angelicae* (sannolikt tidigare icke anträffad i landet), *Trypeta* sp. (en vacker, troligen ny art, vilken tidigare i Kuopio-trakten insamlats av E. Palmén), *Sepsis lamellifera* n. sp. (beskrivning kommer att lämnas i annat sammanhang), *Psila fimetaria*, *Oscinella anthracina*, *Stegana curvipennis*. Dessutom togos här några parasitsteklar (*Meniscus catenator*, *Evania minuta*) och den på ormbunkar levande tenthrediniden *Stromboceros delicatulus*. Under barken av murkna stubbar, mest av lövträd, hittades den blåglänsande lucaniden *Systemocerus caraboides* och några staphylinider (*Baptolinus pilicornis*, *Microsaurus laevigatus*).

Under strövtåg om kvällarna i trakterna närmast staden, främst nedanför Puijo backe och kring vattenborgen, insamlades en del natt- och skymningsfjärilar: *Sphinx pinastri* (enstaka exx.), *Deilephila elpenor* (icke allmän), *Hepialus fusconebulosus* (rätt allm.), *Cossus cossus* (2 exx.), *Spilosoma menthastri* (allm.), *Dicranura vinula*, *Acronycta auricoma*, *Drepana falcataria*, *Odontosia camelina*, *Lithosia lurideola* (allm.), *Setina mesomella* (allm.), *Hadena basilinea*, *H. rurea* (allm.), *H. lateritia*, *Mamestra thalassina*, *M. brassicae*, *M. dentina*, *Agrotis occulta*, *A. c-nigrum*, *Plusia chrysitis*, *Pl.*

gamma, *Pl. pulchrina*, *Pl. macrogamma*, *Pl. festucae*, *Leucania comma*, *Caradrina morpheus* (allm.), *Rusina umbratica*, *Chloantha polyodon*, *Euclidia glyphica* (rätt allm.), *Mithymna imbecilla* (flera exx.), *Abraxas marginata*, *Opisthograptis luteolata*, *Camptogramma bilineata*, *Angerona prunaria*, *Eucosmia undulata*, *Anaitis praeformata*, *Boarmia repandata*, *Scoria lineata* (allm.), *Timandra amata*, *Odezia atrata* (allm.), *Larentia viridaria*, *L. flavofasciata*, *Eupithecia succenturiata* (allm.), *E. sinuosaria*.

Under nattfjärilsexkursionerna iaktogs ofta kring buskar en större, gul parasitstekel, *Ophion luteus*. Även infångades enstaka ollonborrar (*Serica brunnea*, *Melolontha hippocastani*) och en gång den sällsynta, vackra *Saperda perforata*. Över vägar o. d. och till och med på gatorna i själva staden syntes om kvällarna i stora svärmar en liten rovfluga, *Hilara diversipes*, som hittills betraktats såsom en sällsynthet i vårt land och tidigare här varit känd från endast två orter (Karislojo, Impilahti).

Den 14 juli företogs en längre utfärd till Nilsä och Kaavi socknar. Till Nilsä kyrkby anlände deltagarna sagda dag på aftonen, och tidigt följande morgon undersöktes ett inom byn beläget, sterilt, torrt och solöppet sandmarksområde med rikt och egenartat insektliv. Vegetationen bildades här nästan enbart av *Festuca ovina* och *Rumex acetosella* med *Geranium silvaticum* och *Urtica dioica* i kanterna. Vid håvning erhöles massvis några skalbaggar (*Apion frumentarium*, *Rhinoncus castor*), hemipterer (*Nysius thymi*, *Trigonotylus ruficornis*, *Orthocephalus saltator*), den lilla dipteren *Geomyza marginella* samt en hel del parasitiskt levande steklar, ss. guldsteklarna *Elampus panzeri* och *Omalus auratus*, getingbina *Nomada ruficornis* och *robertjeotana* och talrika ichneumonider (främst *Chelonus oculator*). Här påträffades även i enstaka exemplar tvenne rovstekelararter, *Mimesa bicolor* och *Lindenius albilabris*, vilka med all sannolikhet hade bon på platsen. Adlerz nämner i sitt nyligen utkomna arbete „Grävsteklarnas liv“, s. 198, att på sandiga gångstigar etc. samtidigt kunna finnas bon av flere olika grävstekels-

arter, och anför härvid släktena *Lindenius*, *Crossocerus* och *Mimesa* såsom exempel. Ett sådant samboende beror, framhåller Adlerz, icke på, att ifrågavarande arter skulle uppsöka varandras sällskap, utan helt enkelt därpå, att platsen är lämplig för grävning. På samma sätt kan framhållas, att andra av de i Nilsia påträffade insekterarna älska öppna, solvarma ställen eller äro bundna vid de på platsen växande örterna och tydligen därför ha samlat sig på samma lokalitet. Med dessa insekter, som alltså bero av själva ståndorten, ha vidare allehanda snyltande arter infunnit sig. En tydlig illustration härtill utgör den ovan nämnda, i stort antal iakttagna *Elampus panzeri*, vilken parasiterar på *Mimesa bicolor*. På detta sätt kan man i detta enkla fall tänka sig uppkomsten av ett djursamhälle, bundet vid en bestämd lokalitet. — Till förfullständigande lämnas följande förteckning över de på platsen insamlade insekterarna:

Orth. <i>Gomphocerus maculatus</i>	<i>Mimesa bicolor</i>
Hym. <i>Polysphincta carbonator</i>	<i>Lindenius albilabris</i>
<i>Cryptus viduatorius</i>	<i>Prosopis confusus</i>
<i>Atractodes</i> sp.	Col. <i>Coccinella 14-punctata</i>
<i>Cryptidae</i> 2 spp.	<i>Apion frumentarium</i>
<i>Polycinetes resplendens</i>	<i>Rhinoncus castor</i>
<i>Exetastes laevigator</i>	Neur. <i>Chrysopa perla</i>
<i>Exochus curvator</i>	<i>Chr. ventralis</i>
<i>Ophionidae</i> sp.	Dipt. <i>Eriothrix rufomarginata</i>
<i>Chelonus oculator</i>	<i>Carphotricha pupillata</i>
<i>Chelonus</i> sp.	<i>Tephritis</i> sp.
<i>Alysia</i> sp.	<i>Geomyza marginella</i>
<i>Euphorus</i> sp.	Hem. <i>Nysius thymi</i>
<i>Microgaster</i> sp.	<i>Dictyonota crassicornis</i>
<i>Braconidae</i> sp.	<i>Trigonotylus ruficornis</i>
<i>Elampus panzeri</i>	<i>Orthocephalus saltator</i>
<i>Omalus auratus</i>	<i>Agalliaestes pulicarius</i>
<i>Nomada ruficornis</i>	<i>A. saltuarius</i>
<i>N. robertjeotana</i>	<i>Stichtocoris transversus</i>

Efter frukosten ställdes färden genom ett naturskönt, kuperadt landskap till foten av den långa och höga åsen Tahkomäki och till ett här nedstörtande bäcksprång, „Huutavanholoma“. Vegetationen, tidigare beskriven av O. Kyyh-

kynen (Medd. 42, s. 57), var överallt mycket frodig; vid bäcken växte bl. a. lind, *Onoclea struthiopteris*, *Eriophorum callithrix*, *Poa remota* och *Galium triflorum*. Här infångades bl. a. följande skalbaggar: *Badister bipustulatus*, *Anthobium ophthalmicum*, *Cantharis rufotestacea*, *Podabrus alpinus* och dess varietet *annulatus*, *Malthodes atomus* (rätt allmän), *Apoderus coryli*, *Gynandrophthalma cyanea*, *G. aurita*; vidare hemiptererna *Cymus glandicolor*, *Lygus pabulinum*, *Globiceps selectus* (jämte forma brachyptera), *Bryocharis pteridis* (även brachyptera), *Hoplomachus thunbergi*, *Chlamydatus ambulans*; hymenoptererna *Pachyprotasis antennata*, *Croesus septentrionis*, *Glypta heterocera*, *Mimesa dahlbomi* och *Halictus albipes*. Av dipterer förekommo ganska rikligt några rätt sällsynta arter, såsom *Trichopeza albicincta*, *Chamaesyphus scaevoides*, *Tetanura pallidiventris* och *Meliera crassipennis*; jämväl kunna nämnas *Ocydromia glabricula*, *Tachydromia cothurnata*, *T. nigratarsis*, *Helomyza flava*, *H. olens*, *H. laevifrons*, *Sapromyza rorida*, *S. praeusta*, *Loxocera ichneumonea* och *Opomyza florum*. Av lepidopterer må omnämnas *Argynnis ino*, *Hepialus hecta* och *Lithosia cereola*.

Följande dag (16 juli) besöktes en intressant lokal, nämligen kalkberget Huosiaisniemi i närheten av Pisanvuori, även den med hänsyn till vegetationen tidigare skildrad av *Kyyhkynen* (Medd. 42, s. 60). Här finnes en yppig växtlighet, särskilt rik på nordliga och östliga arter, ss. *Poa caesia*, *Cypripedium calceolus*, *Epipactis rubiginosa*, *Saxifraga caespitosa*, vidare *Selaginella selaginoides*, *Malaxis monophyllos* m. fl. Förf. samlade här, främst genom släphåvning i den lummiga lundvegetationen, under några timmars tid ett rätt omfattande insektmaterial, som vid senare bearbetning visade sig innehålla icke få intressanta species; de insamlade arterna upptagas i efterföljande förteckning: *Hymenoptera*: *Evania minuta*, *Atractodes* sp., *Cryptidae* sp., *Braconidae* 2 spp. — *Coleoptera*: *Philonthus marginatus*, *Ithyocara rubens*, 2 exx., tidigare hos oss känd från endast en säker lokal (Karislojo), *Agathidium* sp., *Malthodes distans*, *Oedemera flavescens* (talrik), *Adoxus obscu-*

rus. — *Diptera*: *Beris morrisii*, *Chrysopilus luteolus*, *Callimya speciosa*, *Neurigona quadrifasciata* (mycket talrik), *Rhamphomyia hybotina*, *Trichopeza albicincta*, *Phyllodromia albiseta*, *Tachydromia calceata*, *T. exilis*, *Lonchoptera lutea*, *Aphiochaeta lutea*, *Trichopticus semicinereus*, *Pegomyia gilva*, *Leptopa filiformis*, *Parallelomma vittata*, *Helomyza laevifrons* (talrik), *H. olens*, *Allophyla atricornis*, *Sapromyza basalis* (rätt talrik), *S. apicalis*, *S. amabilis* n. sp. (beskrivningen publiceras senare), *S. rorida* (talrik), *Herina frondescentiae*, *Trypetoptera punctulata* (talrik), *Psairoptera albitarsis*, *Psila humeralis* (talrik), *Strongylophthalmyia ustulata*, *Drosophila transversa* (talrik), *Mycetophilidae* spp. — *Lepidoptera*: *Hepialus hecta*, *Angerona prunaria*. — *Hemiptera*: *Trigonotylus ruficornis* (talrik), *Calocoris fulvomaculatus*, *Chlamydatus ambulans* (talrik), *Hoplomachus thunbergi* (talrik), *Plagiognathus arbustorum*.

Efter återkomsten till Kuopio gjordes den 18 juli ett entomologiskt fynd av mer än vanligt intresse. Bland hydrofaunistiskt studiematerial, hemfört från Kuopio hamn nära Väinölänniemi udde av professor K. M. Levan der, observerades nämligen ett exemplar av den lilla, i vatten levande parasitstekeln *Prestwichia aquatica*. Om förekomsten av denna egendomliga insekt i Finland har hittills intet varit med säkerhet känt. Visserligen ha i vatten levande parasitsteklar då och då blivit iakttagna, men endast undantagsvis närmare granskade. Arten är den enda inom fam. *Chalcididae*, som typiskt lever i vatten. Den inficierar en mängd vatteninsekters ägg och har blivit kläckt ur ägg av dytiscider, trollsländor och vattenskinbaggar (*Nepa*). Hanen är vinglös, honan har smala, i bakkanten långt hårfransade vingar. Det i Kuopio funna exemplaret var en hona och syntes, i samstämmighet med tidigare gjorda iakttagelser, vid sina rörelser i vattnet icke begagna vingarna, utan tog sig fram genom livliga rörelser med de långa, spensliga benen.

Den 21 juli gjordes en ny exkursion till den tidigare besökta lundlokalen invid Siikalahti. Härunder anträffades

i några exemplar en av våra sällsyntaste och mest anmärkningsvärda dipterer, nämligen den karaktäristiska rovflugan *Cyrtopogon pulchripes*. Arten är tidigare känd endast från Baikalsjön i Sibirien och Korkeakoski-dalen i Tuovilanlahti i Finland, på vilken sistnämnda lokal den i rätt stort antal blivit funnen år 1865 av J. A. Palmén och C. Lundström samt 1898 av E. Palmén. Fyndplatsen invid Kuopio var sålunda ny. Arten satt här på vägarna och lurade på rov i solskenet. Bland de på själva lundlokalen denna gång anträffade coleoptererna nämnas *Mycetoporus debilis*(?), *Omalium caesum*, *Megarthrus sinuaticollis* och *Trogoderma glabrum*, bland hymenoptererna evaniiden *Gasteruption erythrostromum*, cynipiden *Psilodora maculata*, den sällsynta ichneumoniden *Oedematopsis dorsalis* samt diverse små tryphonider och vinglösa pezomacher. Av dipterer förtjäna nämnas *Chrysops rufipes*, *Eristalis apiformis*, *Tachydromia albo-capillata*, *Oxyphora flava*, *Psilosoma audouini* och *Oscinella longipennis* n. sp. (beskrivning publiceras senare).

Den 22 juli besöktes kalkbrottet invid Jynkkälähti, varest bl. a. anträffades den stora tvestjärten (*Forficula auricularia*). Arten blev på denna plats upptäckt för omkring 30 år sedan av K. M. Levander, och har den alltså sedan dess här fortlevat.

En längre utfärd företogs med ångbåt den 23 juli till det för sin naturskönhet bekanta Tuovilanlahti i Maaninka socken. Orten är i entomologiska arbeten ofta omnämnd på grund av den mängd intressanta insekter, speciellt dipterer, som här anträffats, främst av J. A. Palmén och C. Lundström. Efter framkomsten till den idylliskt belägna byn Tuovilanlahti i botten av den djupa, fjordartade viken med samma namn besöktes ännu samma afton ett invid viken liggande, pittoreskt bergparti, de s. k. Pirunpesät. Här erhöles bl. a. tvenne anmärkningsvärdare dipterer: *Clinocera* (*Heleodromia*) *fontinalis* och *Dichetophora oblitterata*, den förra tidigare icke anträffad inom vårt naturalhistoriska område. Bland nattfjärilar, som senare på kvällen iakttogos strax invid byn, förtjäna omnämnas glasvingesvärmaren

(*Bembecia hylaeiformis*), dagfjärilmätaren (*Geometra papilionaria*) och det allmänna gräsflyet (*Charaeas graminis*) jämte dess varietet *tricuspis*.

Följande dag (24 juli) ägnades åt en exkursion till Korkeakoski vattenfall och till den djupt i morängruset ingrävda, egenartade Korkeakoski-dalen. Vattenfaunan i själva bäcken var synnerligen rik. Förutom talrika perlid-, ephemerid-, trichopter- och coleopterlarver funno vi här i utbildat tillstånd en del intressanta skalbaggar, nämligen *Helmis maugei* (c. 130 exx.), *Latelmis volckmani* (1 ex.), *Linnius troglodytes* (1 ex.) och *Hydraena gracilis* (c. 30 exx.) ävensom den vanliga *H. riparia* (1 ex.). Små och långsamma i sina rörelser, voro dessa svåra att upptäcka, men genom att vända stenarna i bäcken och noggrant genomsöka deras undre, alg-täckta ytor erhöilo vi snart ett större antal exemplar. Sällsyntast i vårt land är säkerligen *Hydraena gracilis*, av vilken i museets samlingar finnas endast tre exemplar (från Karelska näset och ryska Karelén). — I bäcken erhöills vidare dytisciden *Platambus maculatus* samt på de ovan vattnet uppstickande, av strömvirvlarna ständigt fuktade stenarna ett antal kortvingade coleopterer, ss. *Dianous coeruleus*, *Tachinus fime-tarius*, *Anthophagus caraboides* och *Geodromicus plagiatus* var. *nigritus*.

Insektlivet i Korkeakoski-dalen var denna dag rätt fattigt. Trots alla bemödanden lyckades vi icke infänga ett enda exemplar av den tidigare omnämnda *Cyrtopogon pulchripes* eller av den ännu vackrare *C. luteicornis*, vilken ävenledes tillföre här blivit anträffad. Bland insamlade coleopterer kunna nämnas *Bembidium velox* (allmän på bäckstränder), *Bryocharis cingulatus*, *Dorcatoma punctulata*, *Anthaxia 4-punctata*, *Helodes minuta*, *Dictyoptera sanguinea*, *Mordella maculosa*, av hemipterer *Globiceps selectus* och *Chlamydatum ambulans*, av dipterer *Dioctria reinhardi*, *Lasiopogon cinctus*, *Machimus atricapillus*, *Xylota confinis*, *X. segnis*, *Dolichocephala irrorata*, *Hilara diversipes*, *Dryomyza decrepita*, *Lunigera chaerophylli*, *Psilosoma audouini*, *Zodion notatum*, av odonater den stora, vackra trollsländan *Cordulegaster an-*

nulatus, som här var allmän, men mycket svår att infånga. En orsak till att skörden sålunda blev föga anmärkningsvärd står utan tvivel att söka däri, att den fordom så vackra och täta skogen i dalen vintern 1915—1916 blivit på ett rätt hänsynslöst sätt avverkad. Bäckens var vid vårt besök uppfyllt av kvistar och bråte, och överallt lågo kvarlämnade stammar. I ortspressen har denna vandalisering blivit vederbörligen påpekad och klandrad.

Samma afton återvände exkurrenterna till Kuopio, där under de närmaste kvällarna lepidopterologerna ännu erhöillo några nya arter, ss. *Agrotis cuprea*, *A. prasina*, *Cara-drina menetriesi*, *Pellonia vibicaria*, *Epione vespertaria* och *Halia wauaria*.

En kort artlista må ännu meddelas. Under en sista gemensam exkursion den 27 juli till en liten bäck, den s. k. Prästgårdsbäcken, strax utanför staden insamlades en mängd små insekter, vilka i det varma eftermiddagssolskenet livligt svärmade omkring ovan bäcken eller på stranden av densamma. Det hemförda materialet visade sig bestå av följande species: *Coleoptera*: *Atheta* sp., *Anotylus nitidulus* (allm.), *Megarthrus depressus*, *M. sinuaticollis*, *Ptenidium evanescens* (allm.), *Antherophagus pallens*, *Anchicera fuscipes* (allm.). — *Diptera*: *Sciara* sp., *Rhamphomyia lividiventris* (1 ♂, 1 ♀), *Hemerodromia stigmatica*, *Tachydromia albocapillata*, *Sympycenus annulipes*, *Helomyza laevifrons*, *Limosina* spp. (allm.), *Sphaerocera pusilla* (allm.), *Sepsis flavimama*, *Ilythea spilota*, *Philotelma anomala* (1 ex.; sannolikt ny för landet, tidigare känd endast från en kärrmark i Schlesien), *Ephydra riparia*, *Parydra quadripunctata* (allm.), *Scatella paludum* (allm.), *Drosophila melanogaster*, *Scaptomyza graminum* (allm.), *Balioptera combinata*.

Maisteri T. J. Hintikka ilmoitti painettavaksi: *Carex pseudocyperus* L.-löytö Pohjois-Savosta ja havaintoja sen kasvupaikasta.

Jo elokuussa 1914 huomasiin Joroisten Kerisalon saarella sijaitsevassa pienessä Immolanlammissa kasvavan *Carex*